

BTC boru hattı açıldı

"Yüzyılın projesi" olarak nitelendirilen, Hazar petrollerini dünya pazarına ulaştıracak olan Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı görkemli bir törenle devreye girdi. İngiliz basını tarafından 21'inci yüzyılın mühendislik harikası olarak kabul edilen BTC hattı diğer enerji hatlarının da devreye girmesi halinde bölgedeki enerji haritalarını değiştirecek proje olarak görülüyor.

BTC'nin teknik özellikleri

➤ **Kapasite:** 50 milyon ton/yıl,
➤ **Günlük:** 1 milyon varil,
➤ **Toplam uzunluk:** 1.774 km, ➤ **Azerbaycan'da:** 440 km, ➤ **Gürcistan'da:** 260 km, ➤ **Türkiye'da:** 1.074 km,
➤ **Pompa istasyonu:** 10 adet, ➤ **Türkiye kesimi:** 4 adet, ➤ **Hatta biçilen ömür:** 40 yıl,
➤ **Maliyeti:** 4 milyar dolar

Projelendirildiğinde "hayal" olarak nitelenen, birçok kez rafa kaldırılması gündeme gelen Bakü–Tiflis–Ceyhan boru hattı, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev, Gürcistan Devlet Başkanı Mikhail Saakaşvili, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile birçok ülkeden bakanın katıldığı bir törenle açıldı. Yaklaşık dört milyar dolara mal olan, bin 774 kilometrelik boru hattının büyük bir kısmı Türkiye üzerinden geçiyor.

YENİ ENERJİ MERKEZİ

Bin 600 akarsuyun geçildiği BTC inşaatının en yoğun olduğu dönemde 22 bin kişi çalıştı. Törende yapılan konuşmaların ortak paydasını, BTC projesinin Türkiye, Gürcistan ve Azerbaycan'ı dünyanın en önemli enerji oyuncuları haline getirdiği dünyanın enerji haritasını yeniden şekillendirdiği oluşturdu.

Cumhurbaşkanı Sezer, BTC'nin işletime alınmasıyla, Türkiye'nin Avrupa, Asya ve Afrika'nın kesiştiği bölgede yüzyıllar boyunca üstlendiği önemli rolün, bugün daha parlak bir biçimde tarih sahnesine çıktığını vurguladı. Sezer, Türkiye'nin petrol ve doğalgaz varlıkları nedeniyle dünyanın yeni stratejik bölgelerinden biri olan Avrasya'nın ortasında ve enerji iletim yollarının kesiştiği noktada olduğuna dikkat çekerek, "Bu nedenle, oluşmakta olan yeni küresel enerji haritasının merkezindedir" dedi. Sezer ayrıca, Doğu-Batı Enerji Koridoru'nu oluşturan tasarıların salt ticari yatırım olmanın çok ötesinde anlam taşıdığını vurgularken, 28 yıldır Irak petrolünü dünya pazarlarıyla buluşturan Ceyhan Terminali'nin BTC boru hattının bağlanmasıyla, artık Hazar petrolünün de dünya pazarlarına açıldığı bir kapı görevini yerine getireceğini, Samsun-Ceyhan petrol boru hattının gerçekleşmesiyle büyük bir enerji ticaret merkezine dönüşeceğini dile getirdi.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da Ceyhan'ı önemli bir enerji merkezi haline dönüştürmeyi planladıklarını söyledi. Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, projenin sadece boru hattı olmadığını, stratejik öneme sahip bir proje ve zengin bir gelecek için iyi bir gösterge olduğunu belirtti. Gürcistan Devlet Baş-

kanı Saakaşvili, BTC'nin diğer boru hatları projelerinin de önünü açacağını söyledi. Türkiye'nin, Akdeniz ve öteki bölgeler için önemli bir konuma yükseldiğini kaydeden BP Başkanı Browne, projeyle petrol ticaretinde yeni bir koridorun ortaya çıktığını söyledi. BP Hazar Bölgesi Müdürü David Woodward da BTC'nin, İstanbul'u tehdit eden tanker trafiğini önemli ölçüde rahatlatacağını vurguladı.

15 YILLIK RÜYA

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından bağımsızlığına kavuşan Azerbaycan'da çıkarılan petrolün Türkiye'ye boru hattıyla, buradan gemilerle üçüncü ülkelere nakli fikri 15 yıl önce dile getirilmeye başlanmıştı. 1992'de ise BTC projesi resmi olarak ortaya atıldı. Daha sonra geçiş güzergahı üzerinde uzun tartışmalar oldu, krizler yaşandı. Anlaşmazlıklara orta yol, 1999'da İstanbul'daki AGİT Zirvesi sırasında bulundu. 2000 yılında mühendislik çalışmaları başlatılıp, 2003 yılında boru hattının yapımına geçildi. 25 Mayıs 2005'te Bakü yakınlarındaki Sengeçal Terminali ana pompa istasyonunda düzenlenen törenle, Ceyhan'a kadar uzanan hatta ilk petrol pompalandı. Bu petrol 1774 kilometre uzunluğundaki, tamamı toprağa gömülü çelik borulardan 28 Mayıs 2006'da Ceyhan'a ulaştı. İlk petrolün ulaşmasından itibaren aradan geçen 1,5 aylık sürede Ceyhan'dan yedi tanker dolusu petrol üçüncü ülkelere gönderildi.

YILDA 300 MİLYON DOLAR

BTC maliyetlerinin yaklaşık yüzde 30'u öz kaynaklarla finanse edilirken, yüzde 70'i üçüncü tarafların sağladığı finansmanla karşılandı. Türkiye, bu boru hattından yılda 250-300 milyon dolar gelir elde edecek. Bu gelir 16 yıl sonra daha da artacak ve 40 yıl boyunca sürecek. Bu sürede Türkiye boru hattı için topraklarını kullandırma karşılığı yedi milyar dolar gelir elde etmiş olacak. En büyük ortağı yüzde 30,10 ile İngiliz BP olan BTC Co şirketinde, Türkiye'nin TPAO aracılığı ile yüzde 6,53 oranında ortaklığı bulunuyor.

BTC ÜLKELERE NE KAZANDIRACAK?

1774 kilometrelik hattın 1074 kilometrelik bölümü Türkiye'den geçerken, 440 kilometresi Azerbaycan, 260 kilometresi ise Gürcistan'da bulunuyor. Hattın işletme süresi 40 yıl olarak belirlendi. Talep edilirse işletme süresi iki kez onar yıl uzatılabilecek.

Hazar bölgesindeki ispatlanmış petrol miktarı yaklaşık 34 milyar varil. Tahmin edilen ise 270 milyar. 2010 yılında bölgede günde 3,7 milyon varil petrol üretimi yapılacağı tahmin ediliyor. BTC petrol boru hattı ile Azerbaycan, çıkardığı doğal kaynakları satmaya başlayarak petrol gelirlerini büyük oranlarda artıracak. Bu da Azerbaycan'a, Rusya'dan başka güçlü bir ihracat kapısı demek. Ayrıca, Azerbaycan petrolü Avrupa pazarına daha kısa bir yolla ulaşacağından, Ortadoğu petrolüyle rekabet eder hale gelecek. BTC, anlaşma gereği kasasına girecek olan transit geçiş ödemeleri sebebiyle Gürcistan için de çok faydalı olacak. Böylece Gürcistan ekonomik açıdan biraz daha bağımsız olacak ve muhtemelen, üzerindeki Rus baskısını hafifleterek daha demokratik ve istikrarlı bir siyasî yapıya kavuşacak.

BTC hattına ev sahipliği yapan üçüncü ülke Türkiye de bu hattın meyvelerini yemeye başlayacak. Gürcistan gibi transit geçiş ücreti alacak olan Türkiye, bunun yanı sıra şu anda tamamen bağımlı olduğu Ortadoğu petrolüne de bir alternatif bulmuş olacak. Hazar'daki Azerbaycan kaynaklarına ek olarak, bu boru hatlarına Kazak ve Türkmenistan kaynakları da entegre edilebilirse, 1994 yılında bu hatla ilgili anlaşma imzalandığında konulan: "Yüzyılın Anlaşması" ismi, gerçekten hakkını vermiş olacak.

Bakü-Tiflis-Ceyhan'ı bütün dünya sahiplendi

**BTC Boru Hattı'nın açılışı dünya basınında da büyük yankı buldu.
Projeyi "tarihi bir olay" olarak değerlendiren Washington Post Gazetesi ABD'nin projeyi desteklediğini belirttiği haberinde, bunun nedeninin projenin İran ve Rusya güzergahlarına alternatif olmasını gösterdi.
Amerika'nın Sesi Radyosu'nun internet sitesindeki haberde ise BTC projesi ile NATO müttefiki Türkiye'nin Doğu ile Batı arasında bir enerji geçişi olma konusunda öneminin arttığı yorumu yapıldı.
İngiliz Daily Telegraph gazetesi de 50 bin borunun kullanıldığı projeden "21'nci yüzyılın ilk mühendislik harikası" olarak bahsetti.
El Cezire kanalının internet sitesinde yayınlanan haberde ise BTC projesi ile Türkiye'nin küresel enerji pazarında anahtar bir rol oynama hedefine yaklaştığı değerlendirmesi yapıldı.
Fransız Le Monde Gazetesi ise boru hattının ticari değerinin yanı sıra jeostratejik bir önemi olduğunu belirti.
Washington Times ise Türkler'in hattı AB için koz olarak gördüklerini yazdı, proje ile Türkiye'nin öneminin oldukça arttığı vurgulandı.**